

Stručni rad

**RAD S NADARENIM UČENICIMA
TREBAO BI SVAKOM UČITELJU
PRUŽITI IZAZOV I PRILIKU ZA
KREATIVNI RAD**

Vesna Kovačec

OŠ Markovci, Slovenija

Sažetak

Rad s nadarenim učenicima u prvoj trijadi osnovne škole predstavlja mi poseban izazov kao stručnoj radnici. Učenici koji se ističu u pojedinim područjima najčešće se potiču na razvoj svog talenta i potencijala. To su područja u kojima dijete pokazuje natprosječno zanimanje, sposobnost, vještinu i uspjeh.

Čak i u našem školskom okruženju, nudimo nadarenoj djeci mnoge mogućnosti za razvoj njihovih natprosječno uspješnih područja. U svom radu želim predstaviti različite mogućnosti za razvoj dječje talentiranosti u prvoj trijadi.

Ključne riječi: nadareni učenici, prva trijada, prilike za razvoj dječje nadarenosti

1. Uvod

Svakodnevno susrećemo nadarene učenike i naš je zadatak prepoznati ih i omogućiti razvoj njihovih natprosječnih sposobnosti, koje su najveće prirodno bogatstvo na svijetu. Rad s nadarenim učenicima trebao bi svakom učitelju pružiti izazov i priliku za kreativni rad, a ne dodatno opterećenje. Takvom učeniku moraju se nuditi različiti oblici i metode rada tijekom i izvan redovite nastave, budući da su nadarenim ljudima potrebni stalni izazovi kako bi optimalno razvili svoje sposobnosti. Uloga učitelja u tome je vrlo važna, jer potiče talentirane učenike da razvijaju svoje sposobnosti kroz motivaciju za učenje i stvaranje. Nadareni učenici nisu kao oni s posebnim potrebama kojima je pomoć potrebna zbog poteškoća, već oni koji pomoć trebaju u vidu poticaja, podrške i izazova zbog njihovog iznimnog potencijala.

Dobar rad s nadarenim učenicima preduvjet je za njihovu pravovremenu identifikaciju. Ako učitelj želi prepoznati nadarenog učenika, mora znati karakteristike koje dijete ima u razvoju. Učitelj ima priliku usporediti učenika s drugim učenicima u razredu i otkriti je li učenik nadaren. U prvoj trijadi rad s nadarenim učenicima provodi se prvenstveno u okviru matičnog razreda u obliku interne diferencijacije nastave, preporučuje se samo povremeno kraće odvajanje nadarenih učenika iz razreda (npr. u samostalnom učenju, dodatnoj nastavi, različitim interesnim aktivnostima).

2. Neke teorije

2.1. Tko su nadareni učenici?

Jedna od najčešće korištenih definicija u svijetu je definicija dana u Američkom zakonu o obrazovanju nadarenih iz 1978. Po ovoj definiciji, nadarena ili talentirana djeca i adolescenti su oni koji su pokazali visoka postignuća ili potencijale u intelektualnom, kreativnom, specifičnom akademskom, menadžerskom ili umjetničkom području u osnovnoj ili srednjoj školi i kojima su, uz redovite školske programe, potrebni posebno prilagođeni programi i aktivnosti [3].

2. 3. Predloženi oblici rada s nadarenim učenicima

Rad s nadarenim učenicima odvija se u specifičnim oblicima i aktivnostima u svakoj trijadi, a predlaže se da ih vode odgovarajuće stručne osobe. Oblici rada s talentima organizirani su prema potrebama i mogućnostima. Kako predajem u prva tri razreda, predstaviti ću predložene oblike rada u prvoj trijadi: unutarnja diferencijacija, individualna zaduženja učenika, individualizirana nastava, kooperativno učenje i drugi oblici timskog rada, posebni domaći zadaci, dnevne aktivnosti, interesne aktivnosti, brže napredovanje, dodatna nastava.

3. U PRAKSI

U okviru rada s nadarenim učenicima u OŠ Markovci u redovnu nastavu i izvan nje uključujemo sljedeće oblike rada:

3.1. Individualizacija i diferencijacija u nastavi

Individualizaciju provodim na različite načine. Za talentirane učenike pripremam zahtjevnije zadatke, koji ponekad prelaze granice gradiva za učenje koji se razmatra. Tako učenici stječu dodatna znanja. Ako učenici brže završe zadatke, pripremam dodatne zadatke. Takav način mogu koristiti kod svih predmeta.

Ove godine predajem u drugom razredu i imam učenika koji svojim umjetničkim radom na likovnom području uveliko odstupa od vršnjaka. Budući da sam posebno zainteresirana za područje likovne umjetnosti, ovaj učenik mi predstavlja veliki izazov. Na temelju revidirane literature [2] iz područja nadarenosti, pronašla sam dosta elemenata kod ovog učenika koji pokazuju umjetničko likovni talent. Željela bih istaknuti neke karakteristike likovno nadarenih učenika, koje navedeni učenik također ima: prestiže likovni razvoja drugih vršnjaka, je maštovit, originalan i nije sklon oponašanju druge djece (njegova preslikavanja s ploče su originalna, jer ne kopira nacrtano, već stvara vlastitu predstavu, koja je jednako točna), pamti puno detalja i promatra svijet oko sebe (unositi puno više detalja u radove od drugih učenika), likovna rješenja su mu često neobična, različita od drugih, pokazuje interes za estetsku kvalitetu likovnog djela, zanimaju ga sofisticiranije tehnike.

Kada planiram prilagodbe umjetnički nadarenog učenika, oblike i metode rada prilagođavam potrebama i samom tijeku nastave. Često mu pripremam likovno zahtjevnije zadatke. S njegovim radovima također pripremam izložbu u predvorju razreda. Budući da drugi učitelji znaju za njegov umjetnički talent, često ga pozivaju u svoj razred da predstavi svoj način stvaranja i svoja likovna djela.

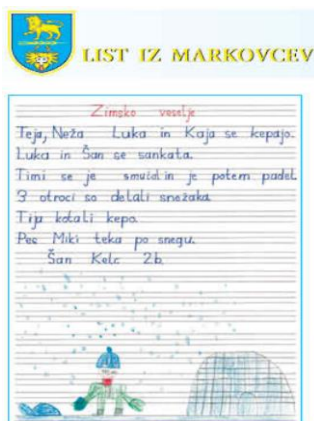
3. 2. Dodatna nastava

Obrasci učenja i metode rada prilagođavaju se kako bi se učenicima omogućio brži napredak u dodatnoj nastavi. Povećan je i stupanj težine i opseg sadržaja učenja, što učeniku omogućuje produblјivanje i širenje znanja te razvoj njegovih sposobnosti. Kroz dubinske i široke sadržaje učenja i različite metode rada, kao što su samostalno učenje, problemsko poučavanje i pripreme za natjecanje, škola podržava postizanje zahtjevnijih ciljeva učenja.

Slike 1, 2, 3: Priprema za natjecanje

U dodatnoj nastavi pripremamo dramatizaciju bajki, koje se krajem školske godine prezentiraju kolegama i roditeljima. Pisanjem vlastitih članaka surađujemo i s lokalnim novinama koje objavljuju naše članke jednom mjesečno.

Slika 3: Članak u lokalnim novinama „List iz Markovcev“

3. 3. Interesne aktivnosti

Učenici prve trijade u našoj školi imaju priliku sudjelovati i razvijati svoje talente u sljedećim interesnim aktivnostima, koje se odvijaju prije ili poslije škole: satovi glazbe, plesni kružok, folklor i likovni kružok.

Već nekoliko godina vodim likovni kružok za učenike prve trijade u školi, pa ću preciznije prezentirati rad s nadarenim učenicima kod interesne aktivnosti likovni kružok. Likovni kružok omogućuje likovno nadarenim učenicima produbljivanje sadržaja likovne edukacije, upoznavanje i razvoj sposobnosti samostalnog izražavanja likovnim govorom, a time i brži napredak. Sadržaj likovnog kružoka bira se na temelju interesa i želja svakog učenika [1].

Svojim radovima redovito pripremamo izložbe u predvorju naše škole, gdje ih imaju priliku vidjeti i drugi učenici naše škole te roditelji i drugi posjetitelji. Izloženi likovni radovi izrađeni su u različitim crtačkim, slikarskim i kombiniranim tehnikama. Prikazuju raznolikost likovnih motiva i originalne individualne pristupe likovnih stvaralaca. Likovne radove šaljemo na razna umjetnička natjecanja. Sudjelovali smo na sljedećim likovnim natjecanjima: »Proljeće na selu«, koje se održalo u sklopu projekta »Biotehnika me usređuje« i na SAFE-SI natječaju za nagradu. U školskoj godini 2008/09. sudjelovali smo s učenicima na likovnom natjecanju u organizaciji Muzeja NOB Maribor pod nazivom NAJLJEPŠA NOVOGODIŠNJA ČESTITKA. Na natjecanju su sudjelovale brojne škole s područja Maribora i Ptuja koje su poslale čestitke. Među primljenim čestitkama posebna komisija odabrala je radove koji su nagrađeni. Među nagrađenim čestitkama bila je i čestitka jednog od učenika likovnog kružoka. Učenik je dobio posebnu nagradu, a učenici likovnog kružoka pozvani su na izložbu nagrađenih čestitki u Muzeju NOB Maribor. Među izloženim čestitkama bila je i čestitka našeg učenika.

Slika 4: Nagrađena novogodišnja čestitka na likovnom natjecanju

Odabrani umjetnički radovi šalju se i lokalnim novinama: List iz Markovcev. Jedan od radova prikazan je na općinskom kalendaru, srpanj 2011.

Slika 5: Likovni rad na općinskom kalendaru

4. ZAKLJUČAK

U posljednje vrijeme govori se sve više o talentima i nadarenim pojedincima. U stvarnosti, teško je odrediti koja se djeca mogu smatrati darovitima. Od prvog do trećeg razreda kod djece obično ne radimo testove inteligencije, zato je talent teže prepoznati. Učitelji u prvoj trijadi moraju biti dobri promatrači i biti svjesni da je svako dijete posebno. Neka djeca na početku škole imaju velike poteškoće s prilagođavanjem novom okruženju, novim kolegama i učiteljima, pa je malo vjerojatno da ćemo prepoznati njihov potencijal na samom početku. Škola i učitelji su ti koji moraju pružiti poticajno okruženje u kojem će dijete moći razviti svoje urođene sposobnosti što je prije moguće. Čim primijetimo da je učenik talentiran u određenom području, možemo mu ponuditi i različite oblike i metode rada u prvoj trijadi, koje mu omogućuju da razvije svoj potencijal. Pritom je vrlo važno ohrabriti nadareno dijete i ponuditi mu pomoć i podršku.

5. LITERATURA

- [1.]Duh M., Vrlič T. (2003). Likovna vzgoja v prvi triadi devetletne osnovne šole: priručnik za učitelje razrednega pouka. Rokus, Ljubljana.
- [2.]Jeza M. (2014). Prepoznavanje likovnih talentov pri likovni umetnosti v osnovni šoli [na spletu]. Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta.
- [3.]Žagar, D., Artač, J., Bezič, T., Nagy, M., Purgaj, S. (1999). Koncept; Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli. Ljubljana: Nacionalni kurikularni svet.